

Srednja šola za strojništvo, mehatroniko in medije

RAZISKOVALNA NALOGA
ALI PAMETNO RAVNAMO S PAMETNIM
TELEFONOM?

Področje: aplikativni in inovacijski projekti

Avtorici:

Maša Geoheli, M-3. D

Tajda Podhraški, M-3. D

Mentorica:

Natalija Talan Fošnarič, mag. manag. izobr.

Celje, marec 2022

IZJAVA*

Mentorica Natalija Talan Fošnarič v skladu z 20. členom Pravilnika o organizaciji mladinske raziskovalne dejavnosti »Mladi za Celje« Mestne občine Celje, zagotavljam, da je v raziskovalni nalogi z naslovom Ali pametno ravnamo s pametnim telefonom?, katere avtorici sta Maša Geoheli in Tajda Podhraški:

- besedilo v tiskani in elektronski obliki istovetno,
- pri raziskovanju uporabljeno gradivo navedeno v seznamu uporabljene literature,
- da je za objavo fotografij v nalogi pridobljeno avtorjevo dovoljenje in je hranjeno v šolskem arhivu,
- da sme Osrednja knjižnica Celje objaviti raziskovalno nalogo v polnem besedilu na knjižničnih portalih z navedbo, da je raziskovalna naloga nastala v okviru projekta Mladi za Celje,
- da je raziskovalno nalogo dovoljeno uporabiti za izobraževalne in raziskovalne namene s povzemanjem misli, idej, konceptov oziroma besedil iz naloge ob upoštevanju avtorstva in korektnem citiranju,

Celje, 30. 3. 2021

žig šole

Podpis mentorja

Podpis odgovorne osebe

POJASNILO

V skladu z 20. členom Pravilnika raziskovalne dejavnosti »Mladi za Celje« Mestne občine Celje je potrebno podpisano izjavo mentorja (-ice) in odgovorne osebe šole vključiti v izvod za knjižnico, dovoljenje za objavo avtorja (-ice) fotografskega gradiva, katerega ni avtor (-ica) raziskovalne naloge, pa hrani šola v svojem arhivu.

POVZETEK

Medtem ko je tehnologija prevzela naše življenje, je mnogo raziskovalcev proučevalo njen vpliv na človeštvo. Kljub temu sva se odločili, da bova slednje raziskovali tudi midve. V ta namen sva za teoretični del naloge proučili dostopno literaturo. Zanimal naju je vpliv tehnologije na otroke in mladostnike, pasti na internetu in vpliv tehnologije na medsebojne odnose. Lotili sva se raziskovalnega dela, kjer naju je zanimalo, koliko mladostniki verjamejo v resničnost podatkov in katera tehnologija je pomembna za izobraževanje. Ugotavljali sva vpliv uporabe mobilnega telefona na učenje in kaj mladostniki s telefonom najpogosteje počnejo. Z vidika družbe se nama zdi, da se v današnjem času ljudje spoznavajo le še preko socialnih omrežij, zato sva raziskali tudi to področje. Mladostniki so danes odvisni od tehnologije, zato je dobro poznati primerno starostno mejo, kdaj otroku dati v uporabo mobilni telefon. Na podlagi pridobljenih rezultatov sva ugotovili, da imajo anketiranci različne poglede na tehnologijo, a vendarle se odgovori o pametni uporabi pametnega telefona razlikujejo.

Ključne besede: telefon, računalnik, socialna omrežja, učenje

ABSTRACT

Ever since the modern technology has taken over a part of our lives, its impact on humanity has been researched by a huge number of researchers. Nevertheless, we have decided to explore the impact of technology ourselves. In the theoretical part, we had to deal with reading some professional literature. We are mainly interested in the impact of technology on children and adolescents, the pitfalls of the Internet and the impact of technology on interpersonal relationships. In our research work, we are also interested in how young people believe in the credibility of the data and what kind of technology should be important for education. We have researched the effects of the use of smart phones on learning and what they are most often used for. From the point of view of our society it seems that nowadays people only get to know each other through social networks, so this area has also been researched. Nowadays the adolescents are dependent on technology, so it is good to know the age limit for a child to be allowed to use the phone. Based on the obtained results, we have found out that the respondents have different views on technology, but the answers about the use of a smartphone differ.

Key words: children and adolescents, modern technology, social network, internet, telephone

KAZALO VSEBINE

POVZETEK.....	2
ABSTRACT.....	2
KAZALO VSEBINE.....	3
1 UVOD.....	5
1. 1 IZBIRA RAZISKOVALNIH METOD.....	5
1. 2 PROBLEM	5
1. 3 HIPOTEZE	6
2 ZGODOVINA PAMETNIH TELEFONOV IN NJIHOV RAZVOJ.....	6
2. 1 ZGODOVINSKI POMEN TELEFONA.....	6
2. 2 DANAŠNJI TELEFONI	7
3 VPLIV DRUŽBENIH OMREŽIJ NA RAZVOJ OTROKA.....	7
3. 1 PREDŠOLSKI OTROCI.....	8
3. 2 MLADOSTNIKI.....	8
3. 3 VLOGA STARŠEV PRI UPORABI TELEFONA OTROK IN MLADOSTNIKOV	9
4 VPLIV DRUŽBENIH OMREŽIJ NA UČENJE OSNOVNOŠOLCEV IN SREDNJEŠOLCEV	9
4. 1 UPORABA TEHNOLOGIJE V ŠOLSKEM PROCESU	10
4.2 DIGITALNA PISMENOST PRI OTROCIH IN MLADOSTNIKI	11
5 TEHNOLOGIJA IN MEDSEBOJNI ODNOSI.....	11
5. 1 ALI TEHNOLOGIJA RES UNIČUJE PARTNERSKE ODNOSE?.....	13
6 NEGATIVNE IN POZITIVNE POSLEDICE TEHNOLOGIJE.....	13
6. 1 NEGATIVNE POSLEDICE TEHNOLOGIJE.....	13
6. 2 POZITIVNE POSLEDICE TEHNOLOGIJE.....	14
6. 3 NAJPOGOSTEJŠA DRUŽABNA OMREŽJA.....	14
7 NASILJE IN MOŽNE ZLORABE NA INTERNETU	15
7. 1 SEKSTING.....	15
7. 2 KAKO POSKRBE TI ZA VARNOST ZA INTERNETU?.....	16
8 RAZISKOVALNI DEL.....	16
8. 1 ANALIZA ANKETE.....	16
8. 2 POTRDITEV ALI ZAVRNITEV HIPOTEZE	24
9 ZAKLJUČEK.....	26
10 VIRI IN LITERATURA.....	28

KAZALO GRAFOV

Graf 1: Spol anketirancev	16
Graf 2: Starost anketirancev	17
Graf 3: Nameni uporabe telefona.....	17
Graf 4: Nameni uporabe računalnika	18
Graf 5: Viri vsakodnevnih informacij	18
Graf 6: Resničnost informacij.....	19
Graf 7: Drugačnost informacij	19
Graf 8: Pripomočki pri učenju	20
Graf 9: Vpliv telefona na učenje.....	20
Graf 10: Uporaba telefona med učenjem.....	21
Graf 11: Pametno ravnanje s pametnim telefonom.....	21
Graf 12: Spoznanstva na socialnih omrežjih	22
Graf 13: Viri novih poznanstev.....	23
Graf 14: Vpliv socialnih omrežij na družabnost	23
Graf 15: Uporaba telefona otroku	24

1 UVOD

Zaradi situacije, ki na svetu vlada, so pametni mobilni telefoni (v prihodnje telefoni) postali del vsakdana. Ljudje ne znamo živeti brez telefona in smo z njim zasvojeni. Nihče pravzaprav verjetno ne ve, kako bi, predvsem mladi, postali neodvisni od telefona in kakšno bi bilo pravilno ravnanje z njim. Telefoni nam ne predstavljajo samo negativnih posledic, ampak lahko nanje oz. na njihovo uporabo pogledamo s pozitivnega vidika. Uporabljamo jih za ohranjanje stikov, za igranje iger, spremljanje dogodkov po svetu ter nenazadnje z njimi plačujemo pri nakupovanju.

Pričujoča naloga je sestavljena iz dveh sklopov. Prvi del je teoretični in temelji na prejšnjih študijah ter obravnava telefone kot sodobno tehnologijo, preučuje vplive družbenih omrežij na razvoj otrok in učenje v osnovnih ter srednjih šolah, predstavlja tudi ugotovitve o vplivu uporabe telefona na medosebne odnose ter predstavi pozitivne in negativne posledice uporabe, ki jih prinaša tehnologija. Drugi, osrednji del naloge predstavljata raziskava o pomembnosti tehnologije v izobraževanju, verodostojnosti podatkov na socialnih omrežjih ter spoznavanju novih ljudi, nenazadnje pa še raziskava o določanju ustrezne starostne meje otroka za prvo posedovanje telefona.

1.1 IZBIRA RAZISKOVALNIH METOD

Za raziskovanje sva uporabili metodi raziskave in anketiranja. Pred izdelavo vprašalnika sva raziskali podobne teme v knjigah, na spletu in v strokovnih člankih. Anketo sva ustvarili in odprli v spletnem okolju Google Forms. Vprašanja so bila zaprtega in izbirnega tipa.

1.2 PROBLEM

Verjetno lahko na vprašanje: „Ali pametno uporabljam pametni telefon?“ različni ljudje različno odgovorijo. V današnjem času si brez pametnega telefona ne predstavljamo življenja. Problem, ki ga raziskujemo, je, ali lahko mladostniki učinkovito in pametno uporabljajo telefon za učne namene? Vprašanja, ki se nama ob tem porajata, sta: kdaj lahko začne otrok samostojno uporabljati telefon in kako bo preverjal resničnost in verodostojnost pridobljenih informacij.

1. 3 HIPOTEZE

H1: Mladostniki verjamejo v resničnost podatkov na socialnih omrežjih.

H2: Tehnologija je pomembna za izobraževanje ljudi.

H3: Uporaba telefona ni pametna v času učenja.

H4: Nove ljudi vedno več spoznavamo na socialnih omrežjih.

H5: Priporočena starost za porabo mobilnih telefonov je 12 let.

2 ZGODOVINA PAMETNIH TELEFONOV IN NJIHOV RAZVOJ

Pametni telefon je mobilni telefon z naprednejšimi računalniškimi funkcijami, ki je kot tehnični, kulturni produkt in družbena institucija temeljito spremenil načine komuniciranja v družbi. Telefone razlikujemo po izgledu, operacijskih sistemih in njihovem namenu. Prelomnica se je zgodila leta 1992, ko je podjetje IBM naredilo prvi pametni telefon z imenom Simon. Poleg navadnih funkcij mobilnega telefona je imel koledar, elektronsko pošto, igre, beležko, možnost pošiljanja in prejemanja sporočil. Kupcem je bil na voljo od leta 1993 dalje preko podjetja Bellsouth (Pametni telefon, 2022).

Telefon ni imel tipk, ampak so uporabniki za izbiranje številke imeli zaslon na dotik, na katerega so tipkali s prsti ali posebnim pisalom. Prvotni neuspeh ni pomenil, da potrošniki ne želijo pametnih telefonov v svojem življenju, saj je na nek način bila v poznih devetdesetih letih tehnologija precej opevana. Preden so proizvajalci strojne opreme ugotovili načine za uspešno združitev PDA-jev s celičnimi telefoni, je večina ljudi naredila s prenašanjem dveh naprav. Podjetje Palm je v ospredje prišlo s svojimi proizvodi, kot je Palm Pilot, ki so uporabnikom nudili različne aplikacije; PDA za računalniško povezljivost, elektronsko pošto, sporočila in interaktivno pisalo (Kanc, 2015).

2. 1 ZGODOVINSKI POMEN TELEFONA

Človek je skozi zgodovino človeškega komuniciranja, ki se je začela s pojmovanjem človeka kot družbenega bitja in z njegovo pomembnostjo potreb o smiselni komunikaciji, uporabljal veliko različnih načinov za prenos sporočil. V razvijanju komunikacijskih tehnologij pa so izumitelji upoštevali tudi dve smernici. Prva je, da bi sporočilo posredovali čim večji množici ljudi, druga pa, da bi sporočilo pripotovalo do naslovnika v čim krajšem možnem času. V

različnih zgodovinskih obdobjih so se pojavljali različni načini komuniciranja, ki so tem smernicam bili dovolj. Nekaj časa je bil znan tudi inkovski sistem, v katerem so štafetno predajali sporočila in so lahko dosegli tudi do 200-kilometrsko razdaljo na dan. Hitrost pa se je od uporabe omenjenega načina močno pospešila do sodobne mobilne tehnologije, ki omogoča takojšen stik med posamezniki po celotnem planetu. Razvoj različnih komunikacijskih tehnologij je vplival na medsebojne odnose ljudi in delovanje različnih družb (Pušnik, 2019).

2. 2 DANAŠNJI TELEFONI

Danes uporabljamo pametne telefone, ki imajo različne operacijske sisteme. Na trgu prevladujejo iOS, Android in Windows telefoni. Telefone s temi vrstami operacijskih sistemov pa izdajajo podjetja Apple (iOS), Samsung (android) ... V večini so tudi občutljivi na dotik. Da pa lahko opravljamo telefonske klice, moramo imeti v telefon vstavljen kartico SIM. To je kartica za mobilne storitve, ki uporabnikom omogoča vstop v omrežje. Na njej je zapisana telefonska številka, koda PIN in koda PUK. Pogoji za pridobitev kartice SIM je izbira telefonskega operaterja, npr. Telemach, Mobitel, Bob itd., ki tovrstne izdelke in storitve ponuja (Kanc, 2015).

3 VPLIV DRUŽBENIH OMREŽIJ NA RAZVOJ OTROKA

Človek je po definiciji družabno bitje in ima potrebo po vključevanju v razne skupnosti, tehnologija pa je najmočnejša sila v današnji družbi. Posredno pa tehnologija vpliva tudi na naše otroke, saj postaja vse bolj popularna, s tem pa se spreminjajo tudi načini, kako tehnologija doseže otroke. S pojavom interneta, pametnih telefonov in oglaševanja čutimo potrebo po njihovi uporabi in neposrednem pogovoru drug z drugim, kar pa vpliva na razvoj otrok. Doseženi tehnološki razvoj vpliva na razvoj otroških možganov. V različnih raziskavah so namreč rezultati pokazali, da se starši sploh ne zavedajo vpliva in posledic uporabe tehnologij na razvoj svojih otrok. Odraščajoči otroci imajo potrebe po varnosti, odnosih, po občutku sprejetja in ljubezni, vendar jim starši vse pogosteje ponudijo virtualni svet zabave, namesto da bi jih naučili uživati resnični svet okoli njih. Da pa bi otrokom v času odraščanja pomagali ravnati s tehnologijo, moramo nanjo gledati kot na razvoj digitalnih mejnikov, spremljati in razumeti moramo faze otrokovega razvoja in ugotoviti, katero tehnologijo je najbolj primerno uporabljati v kateri razvojni fazi in, kaj bi bilo tvegano in kako lahko mediji prispevajo k zdravemu razvoju otroka (Horvat, 2017).

3. 1 PREDŠOLSKI OTROCI

Otroški možgani se v prvih dveh letih življenja, čeprav hiter razvoj poteka do 21. leta starosti, razvijajo najhitreje. V tem obdobju pa so najbolj občutljivi na kakršnakoli sevanja, ki jih oddajajo elektronske naprave. Svetovna zdravstvena organizacija je mobilne telefone zaradi emisij sevanja uvrstila v kategorijo 2B, kar pomeni tveganje za razvoj raka. Uporaba elektronskih naprav je povezana z manj gibanja, ki otrokom omogoča hitrejši razvoj možganov in bolj utrjene povezave med možganskimi centri. Govor, jezik in komunikacija se najbolj razvijajo v prvih šestih letih življenja. Zaradi tega potrebuje otrok v tem obdobju več spodbud, ki mu omogočajo nemoten razvoj. Od tretjega do šestega leta potrebujejo otroci tudi igre, ki jim bodo razvile domišljijo. Raziskave v tujini kažejo na visoko izpostavljenost majhnih otrok zaslonom. V ZDA so pred velikim porastom uporabe mobilnih telefonov ugotovili, da ima v svoji sobi televizijo tretjina otrok starih 3–6 let. V Sloveniji je bila o rabi zaslonov pri predšolskih otrocih leta 2015 narejena le ena raziskava, ki je pokazala, da so otroci do tretjega leta starosti dnevno izpostavljeni zaslonom približno 2 uri, 6-letniki pa so se približevali trem do štirim uram (Boncelj, 2019).

3. 2 MLADOSTNIKI

Uporaba tehnologije vpliva na telesno delovanje mladostnikov. Pretirana uporaba le-te lahko namreč vodi k debelosti, motnjam v presnovi, zakrnelim mišicam in motnjam spanja. Mišična pripravljenost mladostnikov in gibčnost sta v zadnjem desetletju močno upadli. Ob pomakanju gibanja se poslabšata groba in fina motorika telesa, telo pa posledično postaja manj elastično. Zaslone ob večji uporabi povzročijo tudi delno ali trajno okvaro vida. Zaslonska tehnologija pa močno vpliva tudi na spanec mladostnikov. Spalni hormon melatonin se poveča, ko se zunaj zmrači in to omogoča spanje, vendar če imajo mladostniki v sobi veliko mobilnih naprav, slabše nadzorujejo uporabo in se lahko zgodi, da zaradi tega bedijo cele noči ob klepetanju na socialnih omrežjih in igranju video igrice. Raziskave so pokazale, da se je pri mladostnikih, ko so jim iz sobe vzeli televizijo in ostale naprave, stopnja melatonina povečala za 30 %, kar pomeni, da se je izboljšala kakovost mladostnikovega spanca. Tehnologija mladostnike izolira in osami, saj ne čutijo potrebe po druženju z vrstniki, k čemur veliko pripomorejo socialna omrežja, na katerih si ustvarijo mrežo prijateljev, s katerimi lahko komunicirajo in se tako počutijo manj osamljene. Nekatere raziskave so pokazale, da imajo mladostniki, ki so bolj spretni z računalniki, boljše samopodobo in boljše samozavest kot ostali, ki računalniških spretnosti

nimajo. Izrazito pomembno vlogo pri današnjih mladostnikih igrajo mediji, ki so odrasli s telefoni in tabličnimi računalniki, pri čemer se ne spominjajo časa pred internetom (Arnšek, 2018).

3. 3 VLOGA STARŠEV PRI UPORABI TELEFONA OTROK IN MLADOSTNIKOV

Starši ne morejo preprečiti, da otrok ne bi prišel v stik s tehnologijo, in ne morejo učiti, da je tehnologija zlo, saj je odličen vir znanja in zabave. To pomeni, da na otroka tehnologija vpliva pozitivno ali negativno. V prejšnjih generacijah je bilo staršem lažje nadzorovati vpliv in uporabo tehnologij, saj sta v domovih večinoma bila prisotna le radio in televizija. Nikoli pa vseeno ni prezgodaj, da starši začnejo usmerjati in nadzorovati uporabo tehnologije. Če starši vidijo, da je uporaba otroku ušla izpod nadzora, je njihova pravica in dolžnost, da to spremenijo. Okoli tretjina otrok živi v gospodinjstvih, kjer starši puščajo televizije prižgane cele dneve, ne glede na to ali jih kdo gleda ali ne. To pa povzroča, da ti otroci gledajo televizijo več kot drugi. Pomembno je, da so starši pri uporabi tehnologij svojim otrokom zgled in svojim odraščajočim otrokom pokažejo zdravo mero uporabe digitalnih naprav in socialnih omrežij. Raziskava, kjer so preučevali vpliv digitalne tehnologije na odnos med starši in otroci, je pokazala, da ima pretirana uporaba tehnologije s strani staršev negativen vpliv na otrokovo vedenje. Starši, ki več časa preživijo ob mobilnih napravah, imajo s svojimi otroki slabši odnos, ker se starši teh otrok odzivajo na jezen ali napadalen način, se zapirajo vase in to je pravzaprav pomanjkanje starševske pozornosti. Gledanje televizije je na nek način družinsko doživetje, saj si ob gledanju družinski člani izmenjujejo mnenja in komentarje in tako starši otroke spodbujajo h kritičnemu mišljenju in sprejemanju odločitev. Tehnologija lahko zmanjša število in kakovost pogovorov ter izpodrine druženja in skupne aktivnosti družinskih članov. Na Standfordski univerzi so izvedli študije, ki so pokazale, da čas, ki ga preživimo na spletu, vpliva na čas, ki ga preživimo z družinskimi člani. Časi se spreminjajo, prihajajo vedno novejša tehnologije in vzgojo bo potrebno temu prilagoditi (Horvat, 2017).

4 VPLIV DRUŽBENIH OMREŽIJ NA UČENJE OSNOVNOŠOLCEV IN SREDNJEŠOLCEV

Če tehnologijo pri otroku uvajamo ob primerni starosti in v zmernih količinah, ta na splošno spodbuja tudi razvoj miselnih procesov, vendar pa otroci zaradi tega drugače komunicirajo,

berejo in pišejo. Šolska uspešnost in razvoj miselnih procesov sta sicer povezani, ampak to ne pomeni, da bo otrok z digitalno tehnologijo deležen slabšega učnega uspeha in znanja. Slabši učni uspeh ljudje zelo radi povezujejo z dvema trditvama, in sicer:

- tehnologija izpodriva čas, kar pomeni, da čas, ki ga preživimo pred zasloni, izpodriva čas za vse ostalo (učenje, branje knjig, potovanja, hobiji ...) in
- vsebina medijev je tista, ki vpliva na pozornost in delo v šoli zaradi neprimernih vsebin za otroke.

Na šolski uspeh vplivata obe, na otrokovo pozornost pa vpliva tudi količina pridobljenih informacij. Poleg tega pa ima internet prostor za razvijanje domišljije, zato je to tudi odličen prostor za razvoj identitete mlajših mladostnikov in najstnikov. Raziskovalci Nelson, Palonsky in McCarthy so izjavili, da morajo učenci dandanes imeti tehnološko znanje, če želijo biti uspešni na področju sodobne družbe. Zaradi pretirane uporabe telefona in socialnih omrežij otroci in mladostniki izgubljajo mrežo, ki jim lahko pomaga pri osebnih težavah, veliko koristi pa ima pri ustvarjanju njihove kariere (Belšak, 2018).

4. 1 UPORABA TEHNOLOGIJE V ŠOLSKEM PROCESU

Zaradi lažjega predajanja snovi, učenja in ocenjevanja napredka se v šolskih učilnicah vedno bolj uporablja tehnologija, saj je tudi poučevanje s tem učinkovitejše. Ker pa je v današnjem času tehnologija razvita do te mere, da je dostopna že vsakemu, to ni nujno prednost, ker lahko na splet že dostopamo preko telefona, ki je moteč dejavnik pri pouku. Kljub temu pa tehnologija omogoča dostop do raznih e-učilnic, e-pošte in pa do sošolcev ter sošolk za možnost pomoči in medsebojne podpore tudi izven šolskih prostorov. V sodobnem času je obvezna oprema vsake učilnice ali predavalnice računalnik, povezan s projektorjem, preko katerega učitelj predava snov, ki jo projicira na belem planu. To učitelju omogoča demonstracijo primerov s slikami, videi, ki jih na klasični tabli ni mogoče prikazati. Zato takšen način poučevanja velja tudi za zelo učinkovitega. Učenci so namreč veliko bolj dovzetni za učenje, če je razlaga učnih vsebin podkrepljena s tehnologijo. Mobilni telefon je ena najbolj razvitih tehnoloških naprav, saj je dostopen vsakomur. Njihova uporaba omogoča prav vse: gledanje slik, fotografij, videov, brskanje po spletu, poslušanje glasbe, torej imamo z nakupom takega predmeta dostop do praktično vsega. Kljub temu nikjer ni napisano, da učenci mobilnih naprav ne smejo nositi k pouku, saj je to njihova lastnina, je pa njihova uporaba prepovedana, če ni v sklopu pouka. V zadnjih dveh letih pa so učitelji v osnovnih in srednjih šolah začeli prakticirati tudi povezavo

med računalniškimi aplikacijami in telefoni, ki jih uporabljajo za malo drugačno utrjevanje usvojenega znanja. Pred nekaj desetletji je bila učna snov, ki jo je učitelj obravnaval v razredu, napisana samo v knjižni literaturi. Tehnologija pa tako učencem in učiteljem omogoča dostop do širših znanj tudi zunaj izobraževalnih prostorov, dostop do nje pa pripomore do večje kakovosti virov (Ribič, 2018).

4.2 DIGITALNA PISMENOST PRI OTROCIH IN MLADOSTNIKI

Digitalna pismenost je temeljna zmožnost posameznika in je danes ključna veščina za uspešno delovanje v sodobni družbi. Kot otroci se učimo brati in pisati, da lahko beremo knjige, pišemo sporočila, razumemo navodila, tako se moramo danes naučiti, kako deluje tehnologija, kako delujejo mobilni telefoni, tablični računalniki in kako uporabljati aplikacije. Skozi razvoj otroka se spreminja tudi dožemanje in branje digitalnih vsebin. Generacija, rojena med leti 1997 in 2000, je ena prvih generacij, ki je odraščala s tehnologijo, to pa pomeni, da ima generacija Z lastnosti internetne generacije, saj so se njihovi pripadniki rodili v hitro spreminjajoči digitalni eri. Novejše generacije uporabljajo spletna mesta za krepitev prijateljskih vezi in za razvoj novih. Do omrežij dostopajo predvsem z mobilnih naprav, kar pomeni, da je postala nova generacijska norma. Otroci in mladostniki pa se moramo zavedati, da smo odgovorni na digitalnem področju sami zase (Stanojev, Florjančič, 2019).

5 TEHNOLOGIJA IN MEDSEBOJNI ODNOSI

Tehnologija je kompleks znanstvenih ter inženirskih spoznanj, ki so bila utelešena v sredstvih in metodah dela za pridobitev izdelka oz. storitve. Hkrati nam prihrani čas za razmišljanje (Kaj je tehnologija, 2022).

TELEFON

Je naprava, ki jo vsakodnevno uporabljamo za različne namene. Ni le naprava za komunikacijo, temveč je uporabna za fotografiranje, snemanje. Hkrati pa omogoča hiter dostop do interneta, zato je med najbolj priljubljenimi napravami (Mrhar, 2014).

TELEVIZIJA

Dokazano je bilo, da je gledanje televizije tretja najpomembnejša dejavnost poleg šole oz. službe in spanja. Povprečen človek, ki živi približno 75 let, porabi za gledanje televizije kar 9

let življenja. Do zasvojenosti s televizijo pride hitro, saj, ko oseba pogleda določeno oddajo, se ji nanizajo že druge možnosti za ogled. Tako se zasvojenost hitro in nezavedno razvija (Mrhar, 2014).

RACUNALNIK

Preživljanje časa na internetu povzroča prekinitve možganskih povezav, zelo podobno kot pri osebah, ki uživajo kokain. Zato je odvisnost od tehnologije zelo podobna odvisnosti od drog, npr. če zasvojencu vzameš dostop do računalnika, doživi velik stres, tresenje, neželene kretnje s prsti (Mrhar, 2014).

Ker pa se s tehnologijo srečujemo vsak dan, ima na nas tudi določen vpliv. Omogoča nam hitrejšje prejemanje informacij ter lažji stik z ljudmi, vendar to vse spreminja naš način življenja. Večina ljudi ravno na takšen način sklepa medsebojne odnose in komunicira s prijatelji. Že drži, da nam to omogoča konstanten stik z določeno osebo, vendar je ta stik omejen na samo vidno oziroma slušno komunikacijo. Kljub temu je to zelo hladna komunikacija. Ko se posameznik spusti v redno uporabo tehnologije, se mora zavedati, da lahko le-ta zelo vpliva na komunikacijo v resničnosti in na našo kvaliteto življenja. Temu sledijo neželjene posledice, in sicer se posamezniki začnejo nevedoma zapirati vase in to privede do tega, da se v realnem življenju ne znajo več pogovarjati oz. pride do neke odvisnosti od tehnologije (Mrhar, 2014).

Če bi vsak posameznik želel poskrbeti za kvalitetnejše medsebojne odnose, je definitivno uporaba tehnologije tisto, kar bi moral zreducirati. Raziskave so pokazale, da sogovorniku že sama prisotnost mobilne naprave preprečuje vzpostavitev globljega stika z osebo ter vpliva na zaupanje. In ravno to kvari kvaliteto odnosov (Mrhar, 2014).

Ljudje se počasi ne zavedamo več, kako pomemben je čas, ki ga preživljamo s svojimi bližnjimi, saj nas vedno obkroža del tehnologije. Ravno sedaj, v časih pandemije Covid-19, je uporaba tehnologije prišla na zelo visoko stopnjo, saj so se vsi dogodki, predavanja odvijali preko spleta, kar je privedlo še do večje odvisnosti od tehnologije. Dostopna je namreč neprestano in nam ponuja vse potrebne in željene informacije. Sedaj je zelo pomembno najti neko uravnovešeno razmerje med tehnologijo in medsebojnimi odnosi. Le tako bomo namreč videli, kaj zamujamo z nenehno uporabo naprav (Mrhar, 2014). Slednje pa je mogoče spremeniti in s tem vplivati na boljše odnose, vendar pa mora oseba sama začutiti, koliko ji je pomemben čas z drugimi osebami.

5. 1 ALI TEHNOLOGIJA RES UNIČUJE PARTNERSKE ODNOSE?

Na spletu smo dosegljivi in prisotni ves čas, kar pa je čisto nasprotje dogajanja v resničnem življenju, kjer smo odsotni, nezbrani, prezaposleni. Dokazano je bilo, da tehnologija zelo slabo vpliva na odnose v ljubezni, saj je nekoliko manj trajna, sploh za uporabnike Instagrama in Facebooka, kjer so odnosi hitro zamenljivi. Ravno zaradi teh aplikacij, kot je npr. Tinder, pa je čedalje več ljudi, ki ne iščejo dolgotrajne zveze, temveč le sprostitev in zabavo za kratek čas. Vendar je za uspešno zvezo potrebno kar nekaj dela, odrekanja ... Morali bi si prizadevati za več očesnih stikov, kot pa preživeti ure in ure na komunikacijskih omrežjih (Dnevnik, 2018).

6 NEGATIVNE IN POZITIVNE POSLEDICE TEHNOLOGIJE

Tehnologija prav tako kot večina stvari pušča na nas posledice. Vendar pa beležijo več pozitivnih kot negativnih posledic, sploh sedaj, v času pandemije, ko se je tehnologija zelo razširila po svetu in je postala mnogo bolj uporabna.

6. 1 NEGATIVNE POSLEDICE TEHNOLOGIJE

- Filtrirane informacije.
- Družabna omrežja odločajo o določenih vsebinah, ki jih posameznik prebira. Takšna besedila po navadi prikazujejo le izbrane vsebine, ki so povezane z interesi uporabnikov. To pa vpliva na razmišljanje ljudi in na sprejemanje njihovih odločitev.
- Debelost; več časa kot preživimo na socialnih omrežjih, manj ga imamo za šport in druge dejavnosti, kar posledično povečuje porast debelosti.
- Zmanjšana pozornost; kanadska raziskava je pokazala, da uporaba tehnologije bistveno vpliva na posameznikovo osredotočenost. V 13-ih letih se je ta zmanjšala za tretjino, saj je v začetku pojava mobilnih naprav znašala 12 sekund, danes pa znaša v povprečju le 8 sekund.
- Izguba potrpljenja; zaradi hitrih povezav smo se navadili, da so vsebine takoj na voljo in ko se nam kdaj povezava ali igra ne prikažeta na zaslonu v predvidenem času, takoj postanemo razdražljivi.
- Vpliv na možgane; za voznike je vedno za odkrivanje novih krajev najboljša rešitev navigacija, posledično možgani ne razmišljajo preveč o poti, saj so vsi potrebni podatki prikazani na navigaciji, ki nam prenaša informacije in nas pripelje od točke A do točke B.

- Zmanjšano kreativno razmišljanje; obstajajo spletne strani z zelo kreativno vsebino in so bile ustvarjene ravno zaradi tega, da bi v osebi vzbudile več kreativnega razmišljanja. Vendar je tendenca nasprotna, saj sledimo istim trendom, ki so prikazani na omrežjih.
- Spremenjeni način spanja; osebe, ki pred spanjem gledajo v zaslone, težje zaspijo, saj ti oddajajo modro svetlobo, ki nas prebuja, zato je bolje pred spanjem prebrati knjigo, saj je dokazano, da ljudje lažje zaspijo, če preberejo knjigo pred spanjem in tudi njihov spanec je kvalitetnejši.
- Drugačna komunikacija v realnem življenju; večina ljudi se dandanes sporazumeva z besedilnimi sporočili, pri katerih ne uporablja čustev. Ravno zaradi tega ljudje ne znajo v resničnem življenju izkazati čustev, kar pa zelo vpliva na kakovost pogovora ter na odnos s sogovorcem.
- Težko pomnjenje informacij; ker so s pomočjo spletnega iskalnika Google vse informacije vedno na doseg roke, si jih ljudje enostavno ne zapomnimo več. Pojavil se je že tako imenovan „Google učinek“, kar pomeni, da spletni iskalnik Google predstavlja „zunanji trdi disk“ naših možganov (Računalniške novice, 2016).

6. 2 POZITIVNE POSLEDICE TEHNOLOGIJE

- Izobraževanje (e-učilnice ...)
- Predavanja/srečanja (Teams, Outlook ...)
- Ohranjanje stikov s sorodniki iz drugih krajev/držav
- Ozaveščenost o dogajanjih po svetu
- Zabava
- Spremljanje dnevnih dogodkov/športa
- Možnost potovanja po svetu iz kavča
- Preprosto in hitro nakupovanje preko spleta
- Elektronsko bančništvo

6. 3 NAJPOGOSTEJŠA DRUŽABNA OMREŽJA

- SNAPCHAT se uporablja za medsebojno izmenjavo posnetkov, kateri se lahko izbrišejo takoj po ogledu prejemnika, in za pošiljanje sporočil, ki se prav tako lahko izbrišejo po 24-ih urah (Snapchat, 2022).

- INSTAGRAM se uporablja za objavljanje fotografij, videoposnetkov, lahko se uporablja tudi za sodelovanja s podjetji/organizacijami. Prav tako lahko komuniciramo in si izmenjujemo posnetke ter slike (Instagram, 2022).
- FACEBOOK je različica Instagrama, saj gre prav tako za objavljanje fotografij in posnetkov ter komunikacijo preko Messengerja (Instagram, 2022).

7 NASILJE IN MOŽNE ZLORABE NA INTERNETU

Splošni izraz za kibernetске kriminalce je „heker“, vendar se le-ti delijo po njihovih spretnostih oz. po stopnji znanja. Ko se oseba prijavi v socialna omrežja, vstopa v svet nevarnosti, saj že samo brskanje po spletu in iskanje določenih vsebin ni tako lahkomi selno in nedolžno. Kljub hitremu prenosu sporočil in informacij imajo socialna omrežja tudi nekakšne skrite pasti, o katerih med uporabo niti ne pomislimo. Do zlorab in nasilja pa lahko pride zelo hitro in se hkrati tega sploh ne zavedamo. Že samo eno geslo je dovolj. Eden izmed načinov izsiljevanja je ribarjenje. Gre za angleški besedi password in ribarjenje – fishing. Oseba oz. heker z lažnimi spletnimi stranmi izvablja gesla, številko kreditne kartice, osebne podatke ipd. uporabnikov. Sedaj po spletu kroži link do spletne strani, v katero, ko jo odpreš, vpišeš geslo in ko to storiš, lahko „hekerji“ dostopajo do tvojega Instagram profila in tako vsem osebam, ki jih imaš dodane za prijatelje, pošljejo isti link (Tom, 2015).

7. 1 SEKSTING

Seksting je beseda, ki označuje pošiljanje golih fotografij, videoposnetkov preko mobilnega telefona. To je namreč zelo priljubljeno med najstniki, starimi med 13 in 19 let. Posledice tovrstnih dejanj so lahko neprijetne, npr. nadlegovanje, težave v šoli/sluzbi, in lahko segajo daleč v prihodnost. Prav zaradi tega je s takšnimi fotografijami potrebno previdno ravnati in jih ne zaupati kar vsakemu, čeprav pa je najbolje, da tega ne pošiljamo drugim, kljub temu da mislimo, da jim lahko zaupamo, ker lahko le-te uporabijo proti nam (Seksting, 2022).

Vsak posameznik pa se mora dodobra zavedati namena in posledice objave, bodisi fotografije, posnetka. Obstaja rek, ki pravi: Kar je enkrat na internetu, tam tudi za zmeraj ostane. Nekaj časa nazaj je bila zelo popularna reklama, ki simulira razgovor za službo. Pokazano je bilo, da uporabnik službe ni dobil ravno zaradi neprimernih fotografij, objavljenih na internetu (Seksting, 2022).

7. 2 KAKO POSKRBE TI ZA VARNOST ZA INTERNETU?

- Uporaba daljših, bolj zapletenih gesel,
- pravilne nastavitve na socialnih omrežjih,
- preverjanje podatkov,
- neodgovarjanje na elektronska pisma, ki od nas zahtevajo finančne podatke,
- neobjavljanje neprimernih fotografij (Seksting, 2022).

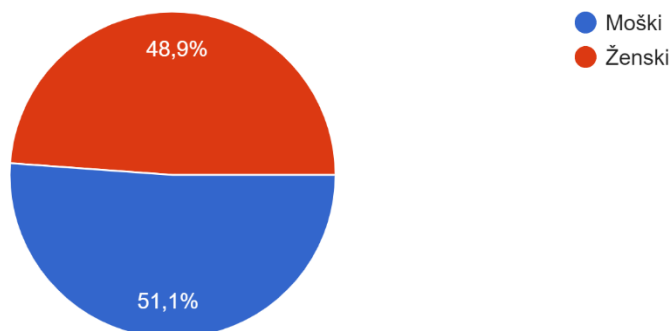
8 RAZISKOVALNI DEL

Ali telefon znamo pametno uporabljati, so raziskovali že v preteklosti. Eno izmed takšnih raziskav je naredil Huawei v sodelovanju s podjetjem IPSOS. Ugotovili so, da ima 56 odstotkov anketirancev telefon pri sebi več kot 13 ur na dan, 43 odstotkov pa bi se vrnil po telefon, če bi ga pozabili doma. Ista raziskava je tudi pokazala, da 57 odstotkov anketiranih Slovencev pred spanjem uporablja socialna omrežja, 46 odstotkov pa jih to počne takoj, ko se zbudijo. Kar 77 odstotkov anketirancev uporablja pametne telefone za stik s socialnimi omrežji (Raziskava, 2018).

V raziskovalnem delu sva uporabili metodo anketiranja. Sestavljena je bila v spletnem okolju Google Forms. Reševali so jo dijaki Srednje šole za strojništvo, mehatroniko in medije ter ljudje, ki uporabljajo socialno omrežje Facebook. Nanjo se je odzvalo 131 anketirancev.

8. 1 ANALIZA ANKETE

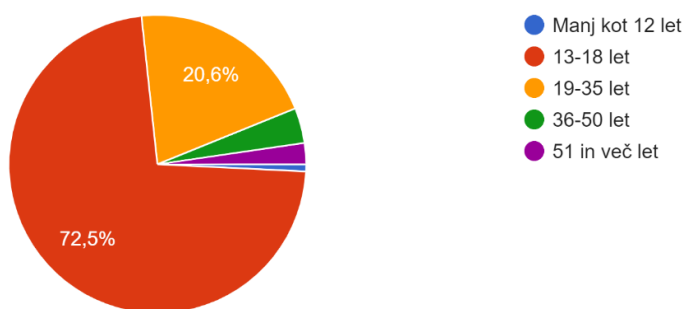
1. Spol

Graf 1: Spol anketirancev

V anketi je sodelovalo 49 % žensk in 51 % moških.

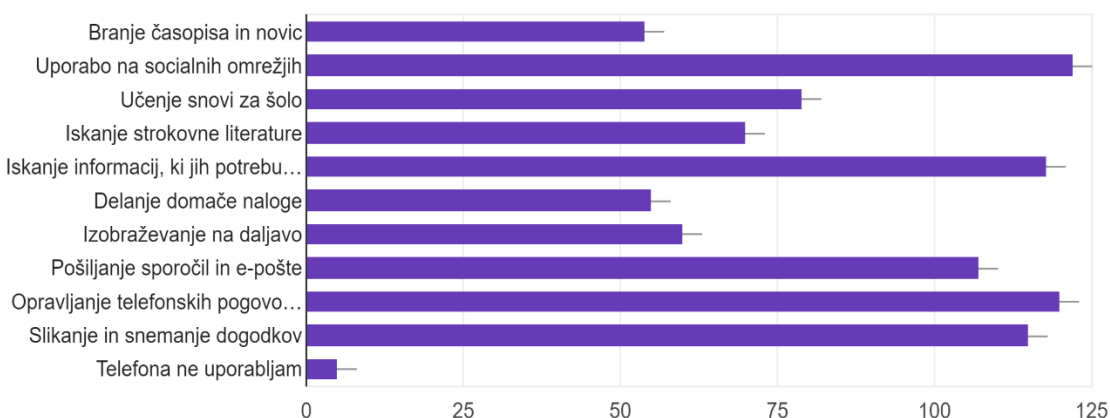
2. Starost

Graf 2: Starost anketirancev

V anketi je sodelovalo 75 % oseb, starih 13–18 let, dobrih 20 % anketirancev je bilo starih 19–35 let. Manj sodelujočih je bilo starih 36 let in več.

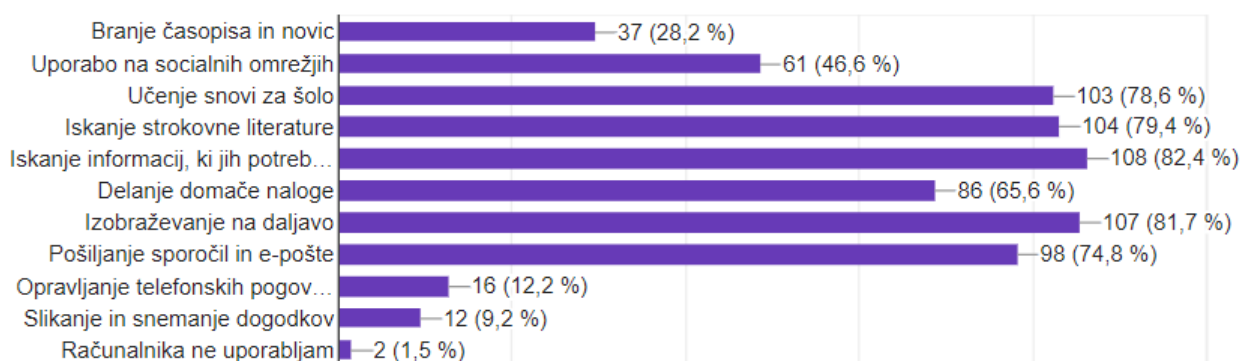
3. Za katere namene uporabljate telefon?

Graf 3: Nameni uporabe telefona

41 % anketirancev uporablja telefon za branje časopisa in novic, 93 % anketirancev na telefonu preživi čas za uporabo socialnih omrežij. 60 % sodelujočih uporablja telefon za učenje šolske snovi, 53 % pa na telefonu išče strokovno literaturo. 90 % anketirancev pametni telefon uporablja zaradi iskanja informacij, ki jih potrebujejo, 42 % anketirancev za delanje domače naloge. 45 % ljudi se preko pametnih telefonov izobražuje na daljavo. Za pošiljanje e-pošte in sporočil telefon uporablja 81 % ljudi, za opravljanje telefonskih pogovorov pa 91 %. Tudi slikanje in snemanje dogodkov je zelo popularno, saj 87 % anketirancev telefon uporablja v te namene. Le 4 % sodelujočih telefona sploh ne uporablja.

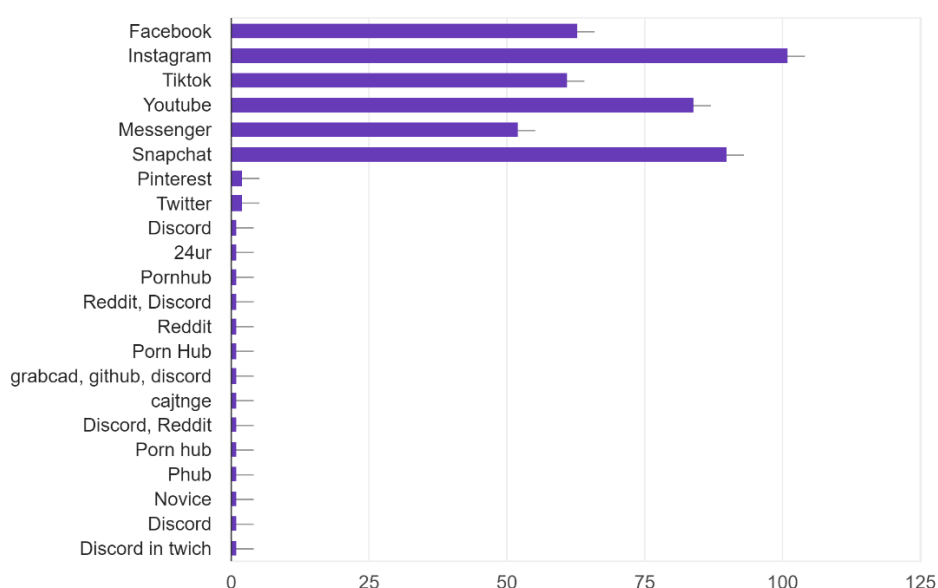
4. Za katere namene uporabljate računalnik?

Graf 4: Nameni uporabe računalnika

28 % anketirancev računalnik uporablja za branje časopisa in novic, 46 % pa čas namenijo računalnikom in socialnim omrežjem. 78 % sodelujočih v anketi računalnik uporablja za učenje snovi za šolo, 79 % ljudi pa uporablja računalnik za iskanje strokovne literature. Informacije, ki jih ljudje potrebujemo, išče na računalniku 82 % anketirancev, za delanje domače naloge pa računalnik uporablja 65 % anketirancev. Izobraževanje na daljavo je v zadnjih dveh letih za šoloobvezne otroke postal način življenja, zato rezultat kaže, da računalnik za ta namen uporablja 81 % anketirancev, sporočila in e-pošto pa preko njega pošilja 75 % ljudi. Telefonske pogovore preko računalnika opravlja 12 % oseb, snemanje in slikanje dogodkov z računalnikom pa prakticira 9,2 % ljudi. Malo manj kot 2 % ljudi računalnika ne uporablja.

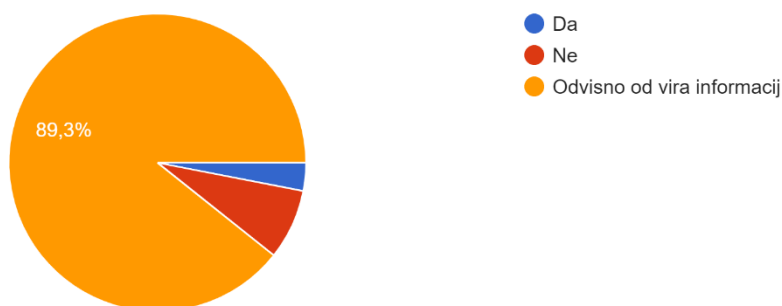
5. Katera socialna omrežja uporabljate za pridobivanje vsakodnevnih informacij?

Graf 5: Viri vsakodnevnih informacij

Pri tem vprašanju smo ugotovili, da so močan vir vsakodnevnih informacij socialna omrežja. Facebook namreč v ta namen uporablja skoraj 49 % ljudi, Instagram 78 % anketirancev, TikTok 47 % sodelujočih oseb, Youtube 65 % ljudi, Messenger 40 % anketirancev in Snapchaht 69 % sodelujočih.

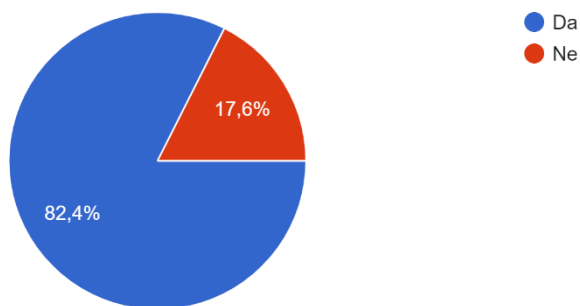
6. Menite, da so podatki/novice oz. informacije na socialnih omrežjih resnične?

Graf 6: Resničnost informacij

89 % oseb sodelujočih v anketi meni, da so informacije na socialnih omrežjih včasih resnične, včasih pa ne, saj je odvisno od vira informacij. 3 % ljudi verjame v podatke na socialnih omrežjih, 7 % ljudi pa ne.

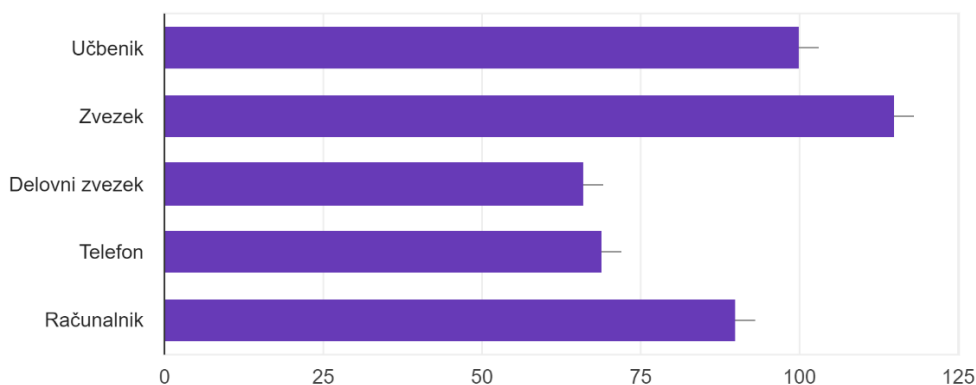
7. Ali se Vam je že kdaj zgodilo, da ste na socialnih omrežjih zasledili drugačno informacijo o isti stvari, kot jo je vaš prijatelj/sorodnik?

Graf 7: Drugačnost informacij

82 % anketirancem se je zgodilo, da so zasledili drugačno informacijo, kot npr. njihovi sorodniki, 18 % pa ne.

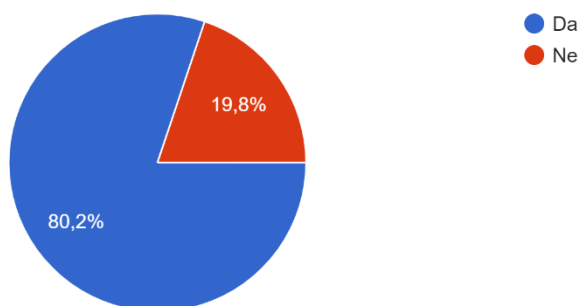
8. Katere pripomočke uporabljate pri učenju?

Graf 8: Pripomočki pri učenju

Za učenje uporablja učbenik 76 % anketirancev, zvezek pa neverjetnih 89 % anketirancev. Delovni zvezek pri učenju uporablja 50 % sodelujočih, telefon 53 % sodelujočih, računalnik pa 69 % anketirancev.

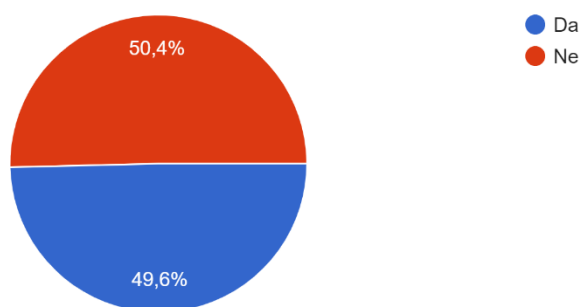
9. Menite, da uporaba telefona vpliva na čas, ki ga namenjate učenju?

Graf 9: Vpliv telefona na učenje

80 % anketirancev meni, da telefon vpliva na čas, ki ga namenijo učenju, 20 % ljudi pa se s tem ne strinja.

10. Ali uporabljate telefon med učenjem, tudi če ni potrebno?

Graf 10: Uporaba telefona med učenjem

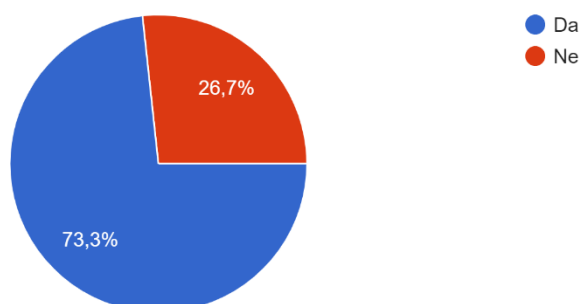
Približno 50 % ljudi med učenjem uporablja telefon, 50 % anketirancev pa ne.

10. 1. Če ste pri prejšnjem vprašanju odgovorili z da, navedite razlog uporabe.

Za najpogostejše razloge za uporabo telefona med učenjem so anketiranci navedli:

- odmor med učenjem,
- pomanjkanje koncentracije,
- odgovarjanje na sporočila,
- bolj zanimivo učenje in
- sprostitvev.

11. Menite, da pametno ravnate s pametnim telefonom?

Graf 11: Pametno ravnanje s pametnim telefonom

73 % sodelujočih v anketi meni, da pametno ravna s pametnimi telefoni, 27 % ljudi pa pravi, da ne.

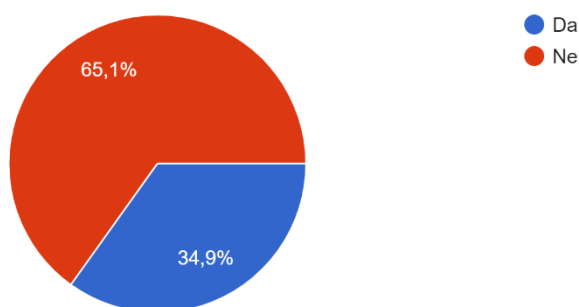
11. 1. Navedite razlog, zakaj tako menite.

Osebe, ki so pri vprašanju odgovorile, da pametno ravnaajo s pametnimi telefoni, pravijo, da se zavedajo tveganj na internetu. Telefon uporabljajo takrat, ko res potrebujejo kakšne informacije. Pravijo, da telefona ne uporabljajo, kadar so v družbi z ljudmi.

Anketiranci, ki so pri vprašanju odgovorili, da telefona ne uporabljajo pametno, so kot razloge navedli:

- preveč časa preživim na njem,
- preveč uporabljam socialna omrežja,
- na telefonu preživeti čas ni produktiven in
- čutim veliko potrebo po uporabi.

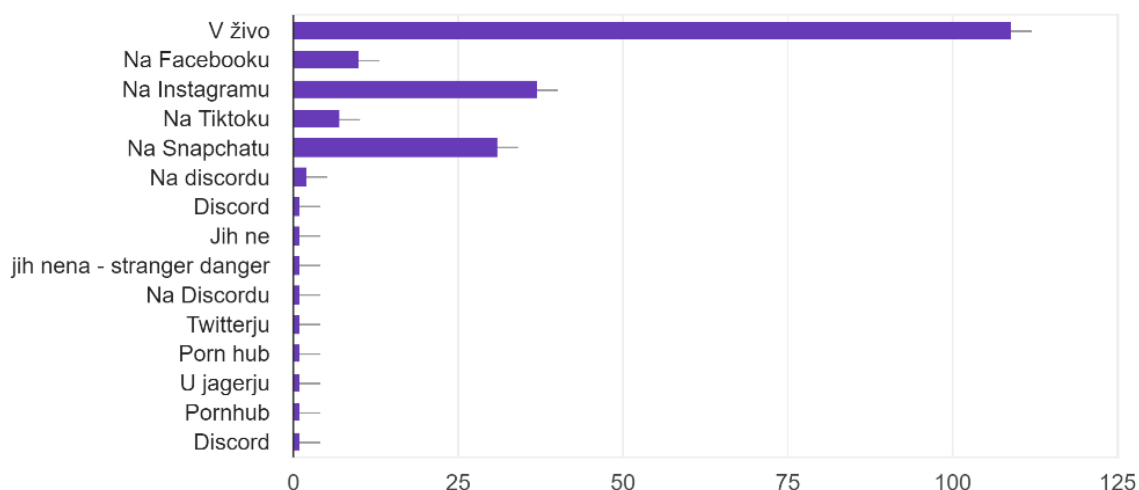
12. Ali na socialnih omrežjih spoznate veliko novih prijateljev?

Graf 12: Poznanstva na socialnih omrežjih

65 % anketirancev spozna veliko novih prijateljev preko socialnih omrežij, skoraj 35 % pa ne.

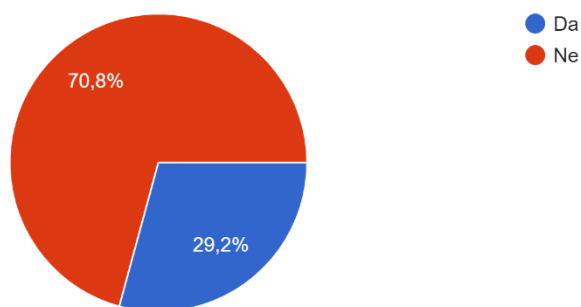
13. Kje spoznate največ ljudi?

Graf 13: Viri novih poznanstev

Anketiranci največkrat spoznajo nove ljudi v živo, 29 % spozna prijatelje na Instagramu in 24 % Snapchatu. Manj spoznavajo ljudi preko Facebooka (8 %) in TikToka (5 %). Ostali sodelujoči v anketi ljudi spoznajo tudi na Discordu in Twitterju.

14. Menite, da ste zaradi uporabe socialnih omrežij manj družabni?

Graf 14: Vpliv socialnih omrežij na družabnost

71 % sodelujočim osebam se zdi, da so še vedno družabni, 29 % pa meni, da niso več tako družabni.

15. Kdaj bi oz. ste dovolili uporabo telefona svojemu otroku?

Graf 15: Uporaba telefona otroku

68 % anketirancev so ali bi uporabo telefona svojim otrokom dovolili šele po 12-em letu, 19 % pa pred 12-im letom starosti. Ostali sodelujoči bi otroku dovolili uporabo telefona, ko bi precenili njegovo zrelost za uporabo, od 16-tega leta dalje, odvisno od namena, in od 10-ega leta dalje.

8. 2 POTRDITEV ALI ZAVRNITEV HIPOTEZE

Hipoteza 1: Mladostniki verjamejo v resničnost podatkov na socialnih omrežjih.

Na podlagi rezultatov ankete smo ugotovili, da mladostniki v resničnost informacij morebiti verjamejo, vendar je to odvisno od vira informacij. Večini anketirancev se je zgodilo, da so se informacije o enaki temi razlikovale pri pogovoru s prijatelji ali sorodniki, kar napeljuje k temu, da bi lahko hipotezo ovrgli, a samo na področju uporabe vsakodnevnih informacij na socialnih omrežjih.

Hipoteza 2: Tehnologija je pomembna za izobraževanje ljudi.

Za izobraževanje danes uporabljamo največ računalnike in telefone. Rezultati anketirancev kažejo, da največ pametne tehnologije uporabljajo anketiranci za šolo, iskanje strokovne literature, delanje domačih nalog in izobraževanje na daljavo. Na podlagi rezultatov lahko potrdimo, da je uporaba tehnologije pomembna za izobraževanje ljudi.

Hipoteza 3: Uporaba telefona ni pametna v času učenja.

Iz ankete je razvidno, da ljudje med učenjem uporabljajo telefon, vendar menijo, da to ni prav, saj ga uporabljajo zaradi nepotrebnih stvari, kot so uporaba socialnih omrežij in odgovarjanje na sporočila. Ljudje se s telefonom tudi sproščajo, tako da igrajo igre, hkrati pa se zavedajo, da

je telefon skušnjava in vpliva na njihovo koncentracijo. Anketiranci kljub zavedanju, da je uporaba telefona med učenjem nepotrebna, menijo, da pametno ravnaajo s pametnim telefonom. Hipotezo lahko delno potrdimo.

Hipoteza 4: Nove ljudi vedno več spoznavamo na socialnih omrežjih.

Rezultati ankete kažejo, da sodelujoči največ ljudi še vedno spoznajo v živo, a vendar se mnogi spoznajo tudi preko socialnih omrežij, kot so Snapchat, Instagram in Facebook. Hipotezo lahko ovržemo.

Hipoteza 5: Priporočena starost za uporabo mobilnih telefonov je 12 let.

Predvidevamo lahko, da so anketiranci v različnih starostnih obdobjih različno podajali odgovore, saj jih več kot polovica meni, da ni pametno dovoliti uporabo telefona otrokom pred 12-im letom starosti. Približno ena četrtnina pa meni, da bi lahko otroci uporabljali telefon že prej. Na podlagi rezultatov lahko hipotezo potrdimo.

9 ZAKLJUČEK

V raziskovalni nalogi sva na podlagi zastavljenih ciljev pridobili odgovore na zastavljena vprašanja. Z anketo sva ovrgli ali potrdili zastavljene hipoteze. Pisali sva o razvoju prvih telefonov in tehnologije, socialnih omrežjih, vplivih družbenih omrežij na razvoj otroka in učenju v osnovnih ter srednjih šolah. Dotaknili sva se tudi tematike o vplivu tehnologije na medsebojni odnos ter predstavili pozitivne in negativne posledice tehnologije.

Anketiranci so jasno pritrdili, da je tehnologija izjemno pomembna za izobraževanje ljudi, saj jo uporabljajo največ v izobraževalne namene. Predvsem prednjači uporaba računalnika. Tudi v realnem šolskem okolju je ta del tehnologije nepogrešljiv.

Drugače pa je z uporabo oz. resničnostjo podatkov, ki jih pridobivamo s socialnih omrežij. V veliki meri so lahko podatki neresnični, saj na socialnih omrežjih ni relevantnih virov, pa tudi mnenja uporabnikov vplivajo na naša prepričanja. Za natančnejšo raziskavo o resničnosti podatkov bi bilo potrebno narediti raziskavo tudi na področju ostalih medijev, kot so tisk, radio, splet in televizija.

Sama uporaba telefona se v sodobnem času izkazuje za nepogrešljivo, vendar lahko potrdimo, da je primarna naloga telefona še vedno samo klicanje in pisanje sporočil. Iskanje podatkov je samo začasno, za vse ostalo pa anketiranci verjamejo, da je nepotrebno. Zanimivo je, da kljub podanim odgovorom, da veliko časa namenijo uporabi telefona med učenjem, hkrati navajajo razloge, katerih aktivnosti niso povezane z učno snovjo oz. učenjem. Kljub temu anketiranci menijo, da pametno ravnajo s pametnim telefonom.

Nova poznanstva in prijateljstva se kljub uporabi tehnologij še zmeraj sklepajo na tradicionalni način. Želimo si, da bo vedno tako. Iz rezultatov, da se nekaj odstotkov ljudi spozna preko socialnih omrežij, kot so Facebook, Snapchat ali Instagram, lahko predvidevamo, da je povod za takšno vrsto spoznavanj bodisi čas, oddaljenost ali nedružabnost.

Določitev starostne meje za otrokovo prvo posedovanje telefona je izziv za starše. Nekateri pri tem upoštevajo želje svojih otrok, drugi poslušajo mnenja strokovnjakov. Zanimivo je, da iz

rezultatov lahko razbereva priporočljivost telefona šele po 12-em letu starosti. Meniva, da je razlog za takšen rezultat starost anketirancev in vpliv družine na tovrstna vprašanja.

10 VIRI IN LITERATURA

- [1] Arnšek N. (2018). *Uporaba tehnologije in možgansko delovanje otrok in mladostnikov* (online). Koper. Dostopno na naslovu: https://www.famnit.upr.si/files/zakljucna_dela_repo/804.
- [2] Belšak T., Jug I. (2018). *Vpliv sodobne digitalne tehnologije na vsakdanje življenje* (online). Maribor. (Citirano: 31. 1. 2022). Dostopno na naslovu: https://www.padeznik-mojasola.si/wp-content/uploads/2020/12/OS_Drzavno_Racunalnistvo_Vpliv_sodobne_digitalne_tehnologije.pdf.
- [3] Boncelj, N. (2019). *Vpliv tehnologije na razvoj možganov, govora in jezika* (online). Litija. (Citirano: 2. 2. 2022). Dostopno na naslovu: <https://vrtec-litija.si/wp-content/uploads/2021/01/Vpliv-tehnologije-na-razvoj-mozganov-govora-in-jezika.pdf>.
- [4] *Družinska pismenost* (online). Ljubljana. Dostopno na naslovu: <https://druzina.pismen.si/digitalna-pismenost/>.
- [5] Horvat., N., 2017. *Vpliv tehnologije na razvoj otrokove osebnosti v predšolskem obdobju*. (online). Maribor. (Citirano: 31. 1. 2022). Dostopno na naslovu: <https://dk.um.si/Dokument.php?id=114741>.
- [6] *Kaj je tehnologija? Koncept, primeri, aplikacije*. (online). (Citirano: 4. 2. 2022). Dostopno na naslovu: <https://sl.sodiummedia.com/3992499-what-is-technology-concept-examples-applications>.
- [7] Kanc, Z. (2015). *Zgodovina pametnih telefonov* (online). (Citirano: 31. 1. 2022). Dostopno na naslovu: <https://pametni-telefoni.splet.arnes.si/2015/12/25/pametni-telefoni/>.
- [8] Mrhar N. (2014). *Tehnologija* (online). Nova Gorica. (Citirano: 30. 1. 2022). Dostopno na naslovu: <https://sites.google.com/site/nikmrhar/projektna-naloga/5-zasvojenost/5-2-nekemicna-zasvojenost/5-2-4-tehnologija>.
- [9] *Pametni telefon* (2022). (online). (Citirano: 1. 2. 2022). Dostopno na naslovu: https://sl.wikipedia.org/wiki/Pametni_telefon.
- [10] Računalniške novice. (2016). *Negativni učinki tehnologije* (online). Medvode. (Citirano: 1. 2. 2022). Dostopno na naslovu: <https://racunalniske-novice.com/ali-imate-te-tezave-to-so-negativni-stranski-tehnologije/>.
- [11] Ribič, T. (2018). *Vpliv tehnologije na izobraževanje* (online). Kranj. (Citirano: 2. 2. 2022). Dostopno na naslovu: <https://dk.um.si/Dokument.php?id=126411>.

- [12] Siol.net. (2018). *Raziskava: Smo Slovenci zasvojeni s pametni telefoni?* (online). (Citirano: 2. 2. 2022). Dostopno na naslovu: <https://siol.net/digisvet/novice/raziskava-smo-slovenci-zasvojeni-s-pametnimi-telefoni-461055>.
- [13] Stanojev, S., Florjančič, V. (2018). *Digitalna pismenost srednješolcev* (online). Koper. (Citirano: 1. 2. 2022). Dostopno na naslovu: <https://www.hippocampus.si/ISBN/978-961-7023-78-7.pdf>.
- [14] Dnevnik. (2018). *Medsebojni odnosi: prepiri krepijo romantična razmerja*. (online). (Citirano: 30. 1. 2022). Dostopno na naslovu: <https://www.dnevnik.si/1042802061>.
- [15] Pušnik, M. (2019). *Kulturna zgodovina elektronskih medijev: od telefona do Walkmana*. (online). Ljubljana. (Citirano: 31. 1. 2022). Dostopno na naslovu: <https://www.fdv.uni-lj.si/docs/default-source/zalozba/pages-from-zgodovina-elektronskih-medijev-final.pdf?sfvrsn=2>.
- [16] Safe.si. *Instagram* (online). (Citirano: 3. 2. 2022). Dostopno na naslovu: <https://safe.si/nasveti/druzabna-omrezja/instagram>.
- [18] Safe.si. *Seksting*. (online). (Citirano: 2. 2. 2022). Dostopno na naslovu: <https://safe.si/nasveti/neprimerne-in-nezakonite-vsebine/seksting>.
- [19] Tom. (2015). *Kaj je phishing* (online). (Citirano: 3. 2. 2022). Dostopno na naslovu: <https://svetracunalnistva.si/kaj-je-phishing>.